

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ П.Л.ШУПИКА
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АСОЦІАЦІЯ
СПЕЦІАЛІСТІВ З МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАТИКИ, СТАТИСТИКИ
ТА БІОМЕДИЧНОЇ ТЕХНІКИ"
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ «КОМП'ЮТЕРНА МЕДИЦИНА»

МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ
ОСВІТИ ТА ТЕЛЕМЕДИЦИНИ 2016»

Запоріжжя
2016

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «АСОЦІАЦІЯ СПЕЦІАЛІСТІВ
З МЕДИЧНОЇ ІНФОРМАТИКИ, СТАТИСТИКИ
ТА БІОМЕДИЧНОЇ ТЕХНІКИ»
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ
«КОМП'ЮТЕРНА МЕДИЦИНА»**

**МАТЕРІАЛИ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЇ З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ
ОСВІТИ ТА ТЕЛЕМЕДИЦИНИ 2016»**

13 жовтня 2016 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя
2016

УДК 61(477)
ББК 5я73
А 43

Голови редакційної колегії: Колесник Ю.М.

Редакційна колегія: Авраменко М. О., Візір В. А., Годлевський Л. С., Коваленко О. С., Краснов В. В., Лях Ю. Є., Майоров О. Ю., Марценюк В. П., Мінцер О.П., Пенкін Ю. М., Пономаренко М. С., Прокопчук Ю. А., Рибалко Л. С., Рижов О. А., Суботін С.О., Сущенко Т. І., Туманський В. О., Яценко В. П.

А 43 АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ТА ТЕЛЕМЕДИЦИНИ 2016: Матеріали Всеукраїнської науково-методичної відеоконференції з міжнародною участю (13 жовтня 2016 року, м. Запоріжжя) – Запоріжжя, 2016. – 198 с.

Рекомендовано Вченою Радою Запорізького державного медичного університету (протокол № 4 от 25.10.16 р.)

*Матеріали видаються мовою оригіналу.
За достовірність матеріалів відповідальність несуть автори.
Європейська Комісія не несе відповідальності за зміст тез конференції.*

УДК 61(477)
ББК 5я73

ISBN 978-966-417-154-9

© Запорізький державний медичний
університет, 2016
© Видавництво ЗДМУ

населения статьи о формировании здоровья ребенка, профилактике заболеваний инфекционного и неинфекционного генеза, они же совместно с преподавателем отвечают на возникающие вопросы родителей. Определенную роль в освоении практических навыков врачей-интернов играют страницы сайта с размещенными аудио-видеороликами, в которых демонстрируются методы определения рефлексов у детей, обработка пупочной ранки, методы исследования органов и систем, венепункция, венесекция, трахеотомия, обработка раневой поверхности, промывание кишечника, фиброгастроскопия и др.

Компьютерные технологии используются на экзаменах и зачетах для решения ситуационных задач. В обязательном порядке проводится анонимное электронное анкетирование всех интернов, отражающее качество и эффективность преподавания на постдипломном этапе. 92% врачей интернов позитивно оценивают методику преподавания и демонстрируют достаточные знания и умения для начинающего врача.

Таким образом, опыт работы кафедры детских болезней ФПО ЗГМУ свидетельствует о том, что совершенствование системы последипломного медицинского образования в современных условиях должно широко опираться на использование инновационных технологий в обучении врачей-интернов, что позволяет им эффективно освоить большее количество информации за отведенное время.

УДК: 378.147:61

ПЕРЕДУМОВИ ТА СКЛАДНОЩІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В РАМКАХ ПРОЕКТУ ТАМЕ НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ ТА ДИТЯЧИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ

Богуцька Н.К.

ВДНЗ України «Буковинський державний медичний університет»

Ключові слова: проблемно-орієнтоване навчання, психологічні аспекти навчання.

Вступ. Проблемно-орієнтоване навчання (ПОН), незважаючи на певні недоліки, має багато переваг в зіставленні з традиційним навчанням, оскільки особистісно-орієнтований підхід ПОН дозволяє студентам брати безпосередню активну участь в процесі навчання, підвищує відповідальність, самосвідомість і мотивацію до навчання, сприяє формуванню умінь взаємодії і роботі в групі, активує більш високі рівні процесів мислення. В умовах впровадження проекту з уникнення лікарських помилок (ТАМЕ) перший досвід застосування ПОН на кафедрі педіатрії та дитячих інфекційних хвороб свідчив про необхідність врахування та подолання окремих психологічних перешкод за особистісно-орієнтованого підходу в навчанні.

Метою дослідження був попередній аналіз психологічних особливостей адаптації студентів до умов особистісно-орієнтованого навчання в рамках

проекту TAME (навчання з уникнення лікарських помилок) на кафедрі педіатрії та дитячих інфекційних хвороб.

Основна частина. Клінічні випадки з використанням віртуальних пацієнтів (лінійних та розгалужених варіантів) є методичною основою для участі кафедри в проекті з навчання студентів уникненню лікарських помилок в практиці (проекті TAME), що дозволить підвищити доступність і можливість навчання студентів-медиків, наближаючи процес навчання до різних варіантів реальної ситуації. Навчання із залученням віртуальних пацієнтів є психологічно комфортним для студентів, оскільки до змодельованих пацієнтів, на відміну від реальних, студенти можуть отримати доступ за вимогою, можна нескінченно повторювати навчання, досліджуючи різні варіанти і стратегії. Передумовою для запровадження навчання із застосуванням віртуальних пацієнтів є те, що такі методики у вигляді тематичних презентацій та інтерактивних сценаріїв при вивченні педіатрії вже застосовували співробітники кафедри за традиційного навчання. Досвід використання сучасних моделей віртуальних пацієнтів з інтерактивними властивостями на кафедрі педіатрії з одночасною демонстрацією різних клінічних ситуацій, з наближенням процесу навчання до реальної ситуації, відпрацюванням на практиці навичок вирішення проблем і обрання рішення, є передумовою для успішного запровадження навчального проекту TAME з уникнення лікарських помилок на додипломному етапі. Використання системи електронного навчання Moodle дозволило розмістити в середовищі всі необхідні матеріали і активувати інтерактивні методи навчання, орієнтовані на більш широку взаємодію студентів із викладачем, один з одним, на домінування їх активності в процесі навчання. Методичні іновації, пов'язані із застосуванням інтерактивних методів навчання, дозволяють змінити роль викладача, перетворивши його в наставника, колегу, ініціатора самостійної творчої роботи учнів, що є одним з етапів до запровадження ПОН, необхідного для ініціації проекту TAME.

Впровадження іноваційної методики ПОН як основи для здійснення проекту з уникнення лікарських помилок в медичній практиці (TAME) вимагає від викладача радикальної зміни традиційних підходів до викладання. Важливим аспектом таких відмінностей у викладанні за ПОН є необхідність врахування тьютором психологічних особливостей студентів для успішної координації роботи групи. Керівник групи представляє студентам початкову ситуацію клінічного випадку, студенти знайомляться з первинною ситуацією та намагаються сформулювати проблему. На етапі встановлення фактів у процесі вирішення проблеми, групова взаємодія студентів є найбільш ефективною, студенти формулюють і обговорюють проблему, знаходять шляхи для її вирішення. Починається стадія пошуку ідей, гіпотез, шляхом мозкового штурму студенти знаходять можливі рішення. На стадії знаходження рішень група повинна обговорити те, чому слід продовжити дослідження кожного із запропонованих різних рішень, представлених в результаті мозкового штурму. Психологічно дискомфортною стає ситуація необхідності ухвалення

остаточного рішення для вирішення проблеми. Клінічні випадки (кейси), спрямовані на навчання студентства уникненню лікарських помилок, часто передбачають віртуальні ситуації, що асоціюють із невідкладними, критичними станами, потребою у інтенсивній терапії, загрозою раптового погіршення стану пацієнта та, навіть, фатального наслідку. Для студентів за таких умов потреба у виборі наступного кроку ведення та/або лікування пацієнта, може бути вкрай психологічно дискомфортною та фрустраційною. Фрустраційні ситуації виникають при наявності будь-яких перешкод на шляху до досягнення мети й можуть супроводжуватися негативними емоційними переживаннями із підвищенням рівня тривожності. Фрустрація може виявитись непереборною психологічною перешкодою на шляху до досягнення мети, вирішення завдання та успішності виконання суб'єктом своїх обов'язків в процесі навчання. Рівень та інтенсивність емоційних переживань за психотравмуючої ситуації є індивідуальними, тому фрустраційні ситуації в певних студентів можуть спричинити тривогу, невпевненість, страх (аутострахи: самозвинувачення, самоприниження), муки сумління, депресію, відчай, в інших – агресію, конфліктність тощо. Подібні фрустраційні переживання мають багатоаспектний та багаторівневий характер, зокрема існують конфліктні, кризові, стресові переживання тощо. Успішне переживання фрустраційних ситуацій здебільшого активізує пізнавальний процес та трансформується у емоційно забарвлений досвід. Фрустраційна ситуація за неможливості розв'язання проблеми в процесі опрацювання клінічного випадку пов'язана з потребою в повазі та самоактуалізації, перешкоди для задоволення цих потреб можуть спричинити почуття неповноцінності і безпорадності на шляху досягнення визнання, поваги та самоповаги. Досвід із впровадження ПОН свідчив про те, що психологічно комфортними та спонукальними до групової взаємодії для студентів виявились можливість працювати у менших за кількістю учасників групах, ніж за традиційного навчання, відчуття наближення до реальної клінічної ситуації та можливість приміряти ролі різних медичних працівників, незалежність у формуванні проблеми, самостійність у виборі напрямків навчання. Психологічно дискомфортними та перешкоджаючими груповій взаємодії виявились спонукання до необхідності зміни ролей студентів у групі, великий обсяг інформації для осмислення та негативний результат вибору кроку щодо ведення пацієнта, коли стан погіршується або дитина помирає.

Висновок. У практичній медичній діяльності випускниками часто демонструється відсутність критичного мислення і навичок вирішення проблем, однак саме навчальні методи на додипломному етапі повинні сприяти розвитку незалежного мислення і самостійного прийняття обґрунтованих рішень в майбутній практиці. Це вимагає впровадження інноваційних якісних навчальних стратегій, що сприяють особистісно-орієнтованому активному навчанню. На відміну від традиційного, ПОН більше спонукає самостійно отримувати інформацію, сприяє формуванню практичних навичок і умінь вирішення проблем шляхом активізації ролі студента у вирішенні проблеми для реальних

завдань з клінічної практики. Врахування особистісних психохарактеристик студентів тьютором сприятиме поліпшенню групової взаємодії в рамках ПОН, особливо за умови фрустраційних ситуацій в навчанні з уникнення лікарських помилок.

УДК: 377.147.081.3:37.015.3

РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АСПЕКТІ РОЗВИТКУ КОГНІТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ

Білай І.М., Цис О.В.

Запорізький державний медичний університет

Ключові слова: обмін інформацією, інформаційні технології, когнітивна технологія навчання.

На етапі сьогоденного розвитку людства, інформаційні технології, які орієнтовані на розвиток інтелектуальних можливостей людини, насамперед, уяви та асоціативного мислення, займають все більше простору в науково-навчальній сфері діяльності. Одним із аспектів цього питання є те, що зміст та методи навчання повинні постійно змінюватись та прогресувати відповідно до потреб сучасної людини. Саме завдяки цій зміні відбуваються кількісні інформаційні перетворювання, що з плином часу відображається і на якісних показниках інформації. Всі ці процеси відбуваються завдяки збільшенню швидкості обміну інформацією між членами суспільства. Еволюція європейської цивілізації наштовхує науковців на думку про необхідність впровадження в практику новітніх інформаційних технологій для підготовки молоді до інформаційно насиченого високотехнологічного середовища в умовах надмірної кількості інформації.

Основною метою когнітивної технології навчання медика є вирішення проблеми індивідуальної взаємодії з інформацією про хворого, в тому числі її сприйняття, обробка, зберігання та застосування для забезпечення раціональної терапії та запобігання появі побічних ефектів. Формування і подальший розвиток критичного мислення та відповідної компетенції є наслідками застосування новітніх технологій в підготовці лікарів. Особливо велику увагу слід приділити параметрам когнітивної моделі, до яких відносяться загальний інтелект, короткочасна пам'ять, інтелектуальна лабільність, креативність та просторовий інтелект.

Саме тому необхідно продовжувати роботу в галузі штучного інтелекту та когнітивної психології, бо завдяки результатам цієї роботи можна збагатити та удосконалити когнітивну технологію навчання в вищих медичних навчальних закладах.

ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРЕПОДАВАНИИ ПЕДИАТРИИ ВРАЧАМ-ИНТЕРНАМ В ЗГМУ Боярская Л.Н., Котлова Ю.В., Подлианова Е.И., Дмитриякова Г.Н., Герасимчук Т.С. ...	33
ПЕРЕДУМОВИ ТА СКЛАДНОЩІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОБЛЕМНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ В РАМКАХ ПРОЕКТУ Tame НА КАФЕДРІ ПЕДІАТРІЇ ТА ДИТЯЧИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ Богуцька Н.К.	35
РОЛЬ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АСПЕКТІ РОЗВИТКУ КОГНІТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ Білай І.М., Цис О.В.	38
МОДИФІКАЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ВЕБ-КОНТЕНТУ З МЕДИЧНОЇ ТА БІОЛОГІЧНОЇ ФІЗИКИ Коваль Б.Ф., Чалий К.О.	39
ПРОБЛЕМИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ В МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ Радзішевська Є.Б., Висоцька О.В., Книгавко В.Г., Зайцева О.В., Солодовніков А.С. ...	41
ВНЕДРЕНИЕ СИСТЕМЫ КОНТРОЛЯ ЗНАНИЙ, ИСПОЛЬЗУЯ ОБЛАЧНЫЕ СЕРВИСЫ Головаха М.Л., Кожемяка М.А., Иваньков В.Г.	43
ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРАКТИВНОЇ ВЗАМОДІЇ СТУДЕНТІВ В СЕРЕДОВИЩІ ОНЛАЙ-КУРСІВ Иванькова Н.А., Рижов О.А.	44
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ IDEF0 ДЛЯ СТРУКТУРУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ З ФАРМАЦЕВТИЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ ТА МАРКЕТИНГУ Демченко В.О., Рижов О.А.	46
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ШЛЯХОМ ФОРМАЛІЗАЦІЇ МЕДИЧНИХ ЗНАНЬ Білай І.М.	47
КОМПЛЕКСНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У МЕДИЧНІЙ ОСВІТІ Бабінцева Л.Ю.	48
ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ RFID-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НАПРЯМУ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МЕДИЧНОГО ПОСТАЧАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ Білоус М.В., Рижов О.А., Шматенко О.П.	50
ПЕРСПЕКТИВЫ ПРИМЕНЕНИЯ МОБИЛЬНЫХ ПРИЛОЖЕНИЙ В ЛАБОРАТОРНЫХ ИССЛЕДОВАНИЯХ Арсеньев А.В.	51
ОСОБЕННОСТИ ПРЕДСТАВЛЕНИЯ КОНТЕНТА ПРИ СОЗДАНИИ СОВРЕМЕННЫХ ОНЛАЙ-НОВЫХ КУРСОВ НА ПЛАТФОРМЕ edX Андросов А.И., Иванькова Н.А.	52
ПРОБЛЕМИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА РОБОЧОМУ МІСЦІ Мохначов С.І., Загорій Г.В.	54
ДИСТАНЦИОННОЕ ОБУЧЕНИЕ ДЛЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ СПЕЦИАЛИЗАЦИИ СТУДЕНТОВ Каблуков А.А., Иванькова Н.А.	55
ВПРОВАДЖЕННЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПЕРВИННОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ПРОВІЗОРІВ-ІНТЕРНІВ Михайлюк Є.О., Білай І.М.	58